

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDELU NA ŠESTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok --- 4 koruny --- hal.

Na pol roka --- 2 " --- "

Na štvrt roka --- 1 " 20 "

Jednotlivé číslo 8 hal.

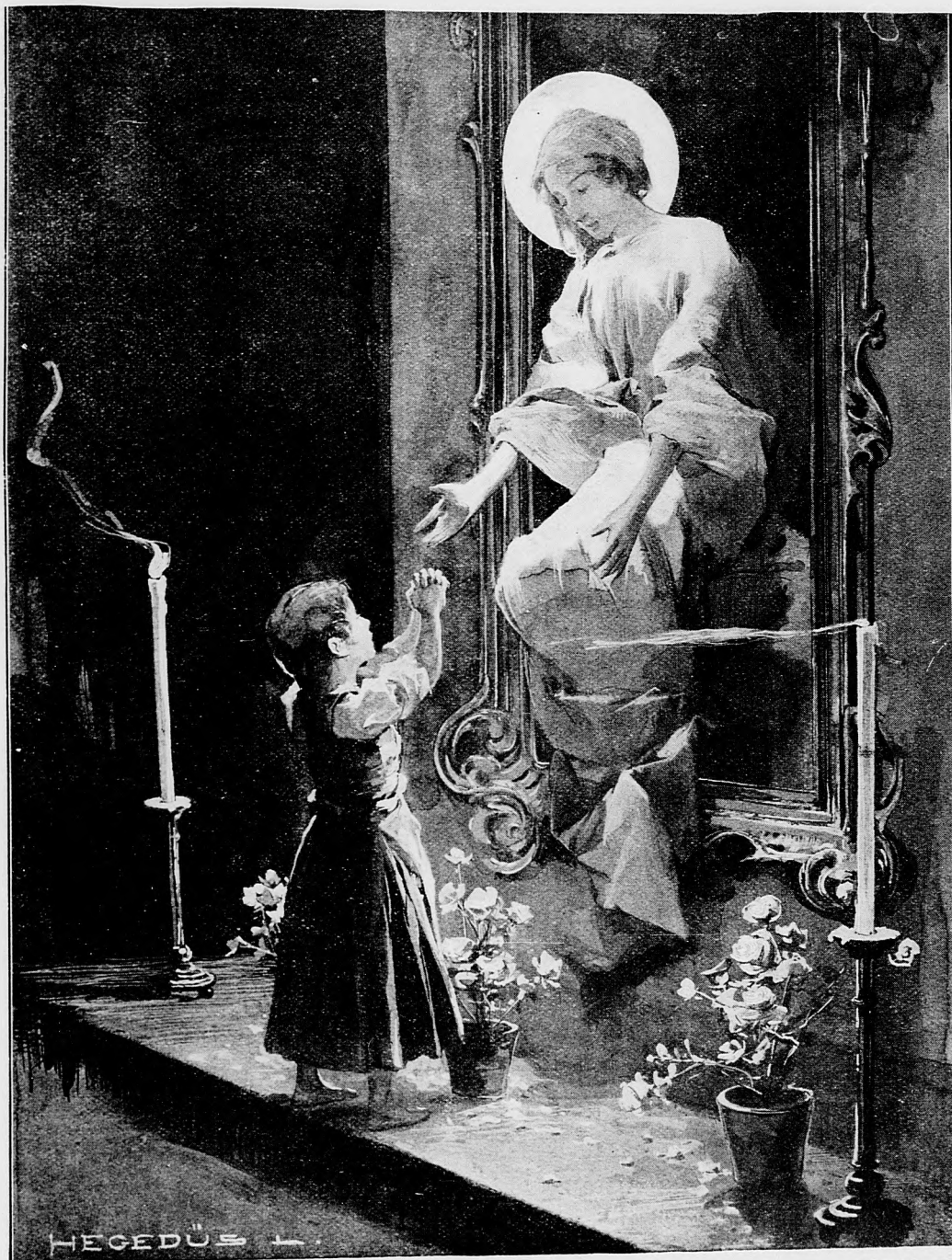
Zodpovedný redaktor :

EDVARD SÁNDORFI.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körut 35.

sem sa majú posielat' predplatky, jako i dopisy do novin, ohlasy a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Ach, uzdrav mi mamičku.

Veľmi vážne slová k voličom.

Doteraz veľa priestupkov dialo sa pri popisovaní voličov, zvlášte skrze to, že príliš vysoko ustálený bol klúč daňe, dľa ktorého volakto voličom stať sa mohol.

Teraz, práve v tieto dni, totiž od januára 11-ho do 18., ale na každý pád aspoň do konca tohoto mesiaca všade po celej krajine (vynímajúc Sedmohradsko) nové popisy sa prevádzajú budú; ale teraz ešte nie hlasy sa budú popisovať, lež len to sa popíše, že v každej obci, ktorá je tá daň, dľa ktorej odteraz, z roka na rok, bez všetkej novej premeny volakto právo hlasovacie obdržať môže.

To nemusíme ani prizvukovať, že tento popis je veľmi až prevelmi vážny, lebo od tohoto závisí nie len jedného lebo druhého, lež mnohých v obci: 10-tých, 30-tých, 100-tých ba aj viacerých právo hlasovacie, a síce takrečeno s platnosťou na dlhé časy.

Budme teda na pozore, chráňme si svoje práva, lebo keď to teraz neurobíme, pozdejšie nadarmo by sme horekovali.

Nuž a jako-že máme chrániť svoje právo?

Takto:

Bude vybubnované (alebo už aj bolo) alebo ináč na známosť dané, že vtedy a vtedy bude ku videniu na dome obecnom ten lajster, v ktorom vypísano bude, že v poťažnej obci **jak veľká je tá daň, ktorej jestli sa daň kráľovská pozemková bárskeho vyrovná, môže byť taký voličom.**

Táto daň môže byť dľa zákona len tak veľká, jako je daň tej najslabšej štvrť sessie v smysle urbarialskom považovanej (a nie snáď dľa zvyčajného pomenovania rečenej).

Hlavnou vecou teda je to, aby každý dozvedel sa, že v jeho obci koľko katastrálnych honov obsahuje tá štvrťina sessie v smysle urbarialnom rečenej.

Ponevác ale my to z tadialto vyrátať nemôžeme, rozpovieme o viacerých stoliciach aspoň to, že jaká môže byť v patričnej stolice tá najväčšia štvrť sessie; lebo kto toto zná, aj to bude takmer docela isto znať, zdáľiž nevyzdvihli v obci jeho príliš vysoko ten daňový klúč, dľa ktorého dakto voličom byť oprávnený je.

Tak na pr. keď vidím, že nový klúč tento

na obecnom dome na 10 zl. ustálili, ale viem dobre, že v stolici v ktorej bývam najväčšia štvrťina sessie obnáša 6 jutár (honov) katastrálnych, nuž ihneď môžem aj to vedieť zdáľiž tento nový klúč nenie veľmi vysoko ustálený?

Jestli totiž mám 6 jutár katastrálnych, a daň moja pozemková od týchto rôl predsa nenie 10 zl. lež len na pr. 7 alebo 8 zl. z tohoto už vysvitá, že nový klúč ten je nie správny, že je bezzákonitý. Lebo, veď keď ani za najväčšiu štvrť sessie neplatím 10 zl., jakože by mohli byť tých 10 zl., ktoré za nový klúč ustálené sú, správne a zákonité, keď v stolici mojej ani tá najväčšia štvrťina sessie nenie na 10 zl. odanená, a k tomu snáď obec moja ani nepatrí medzi tie najväčších sessií obce.

Ale keď by aj medzi také patrila, veď hľa, jesto v mojej obci jedna taká štvrťka sessie, ktorej odanenie je menšie nežli 10 zl., na ten spôsob teda daň takejto štvrťky sessie by mala slúžiť za klúč popisov.

Toto je tu len jeden príklad, lebo rozmery štvrtín sessií sú rozličné, aj daň od týchže je rozmanitá; ale aj dľa tohoto príkladu a dľa uvedených nižšie najväčších štvrtín sessií vo viacerých stoliciach môže sa ktokolvek ľahko riadiť.

Asíce najväčšia štvrtá čiastka sessie je v stoliciach:

Oravskej	9	katastr.	jutár,	300	siah	kvadr.
Báčskej	11	«	«	700	«	«
Baraňanskej	7	«	«	500	«	«
Tekovskej	6	«	«	300	«	«
Čanádskej	11	«	«	100	«	«
Ostrihomskej	6	«	«	900	«	«
Petikostolskej	7	«	«	500	«	«
Rábskej	6	«	«	900	«	«
Hevešskej	9	«	«	100	«	«
Hontianskej	5	«	«	1300	«	«
Komárňanskej	6	«	«	900	«	«
Liptovskej	6	«	«	300	«	«
Mošonskej	6	«	«	1500	«	«
Nitrianskej	6	«	«	300	«	«
Peštianskej	8	«	«	100	«	«
Prešporskej	5	«	«	1300	«	«
Šomodskej	7	«	«	500	«	«
Šopronskej	5	«	«	1300	«	«
Szatmárskej	8	«	«	800	«	«
Spíšskej	8	«	«	100	«	«
Tolnanskej	7	«	«	600	«	«

Trenčianskej	5	katast.	jutár,	1300	siah	kvatr.
Železnohradskej	5	«	«	1300	«	«
Vesprímskej	6	«	«	1500	«	«
Zaladskej	5	«	«	1300	«	«

Ako ste toto všetko prečítali, choďte ihneď ct. občani-bratia na dom obecný a spýtajte sa tam, je-li už uverejnený, vyvesený nový daňový kľúč práva volebného?

Jestli by nebol, spýtajte sa aj o to, že kedy teda bude?

A jestli by bol síce uverejnený, ale dľa uvedeného príkladu videli by ste, že je on príliš vysoko ustálený, vtedy dvaja lebo traja — lebo dostatočný by bol aj jeden, len aby sa taký istotou našiel! apellujte behom jedného týždňa na každý pád proti ustáleniu nového daňového kľúča.

Apellácia má sa na sl. uh. kráľ. Kuriu adresovať, ale udať sa musí úradu podžupanskému stoličnému.

Páni duchovní, alebo páni učitelia doista budú tak láskaví vám túto apelláciu vyhotoviť, ktorá je bezkolková (bez štempla) jako aj náhodné prílohy sú tiež bezkolkové.

Nože teda, upomínáme opätne, ochráňme si právo volebné svoje, lebo keď by sme teraz dremali, potom už nadarmo budeme oň modlikať.

V Budapešti, dňa 9-ho januára

*Ústredná kraj. kancelária strany ľudovej
v Budapešti, VIII., József-körút 35.*

POLITICKÉ CHÝRY.

Blahobyť Uhorska. Vždy vytrubovali naši liberáli do sveta, že vlasť naša prekvíta. Veď prekvíta, ale len židom a kalvinom. Teraz ale už aj liberáli ináč začínajú posúdiť rozkvet vytrubovaný. Andrej György, starodávny privrženec Kolomana Tisza, teda liberál píše v liberálnych novinách o tejto veci takto: so strašnou nevšímavosťou vraj hľadíme v oči osúdnej budúcnosti. Stredná trieda (zemanstvo) už úplne prepadla sa, malý priemyselníci v sodratom položení, sedliak nepoznáva v ničom inom štát, ako v exekuciách, a takéto sú ozveny aj z Budapešte. Zpomenie hŕfne vysťahovanie z našich Horniakov, a hnusné položení prepadaného zemianstva v Nitriansku, ktoré v úradoch otročí.

Čo p. György píše, to po celej krajine nachodiačí sa kresťania dávno vedeli a cítili, len liberáli tajili a ešte po dnešný deň tají sa usiluju hrozné rany vlasti našej.

My sme vždy hovorili, že škoda bolo prenasledovať pracovitých Horniakov v mene maďarského hazafišágu. Síce za vlastenectvo žobrácke hladných potomkov zemanstva hornouhorského, a za bezočivé kriky vlastenecké židovských ploštie nedá poriadny kresťan-vlastenec, ani dieravý groš. Ale ten hazafišág dobre sa vyplácal! Otročí páni zemani v úradoch sa bláznili, a židia v mene vlastenectva otupený ľud kresťanský náležite vyciavali. Pri volbách platilo: zachrániť vlasť od hlúpych Janov sedliackých, a kalvinská nadvláda Bánffycká poslala celé regimenty vojska na výpomoc vlastenectva hmusnotrockých panákov a židov.

Ale sa to všetko premení, ak len nebude pozde. Tak sa zdá, že v smerodajných krúhoch začínajú neveriť vlastenectvu hornouhorských pánov a židov, a že zamýšľajú prestať prenasledovať dobrý ľud Slovenský, lebo je on ku bezpečnému jestvovaniu vlasti veľmi vzácnym a potrebným kmenom.

V Rakúsku sa Nemci s Čechmi dojednať nemôžu. Ani jedna stránka nezamýšľa popustiť. Menoslov nového ministeriuma je ešte neznámy, len sa hovorí, že by mal aj so strany Čechov ktorýsi ablegát ministrom ostať. Ale myslme, že ani tento pokus nemeckých politikeroz nedoviedie ich ku cieľu, pokoj vnútorný sotva bude ubezpečený. Pravdepodobne tieto nepokoje potrvajú ešte, ale čo bude ich výsledkom, o tom súdiť dnes nitko nemôže, len všetei cítime neprajný vplyv tých nepokojov na celú monarchiu Rakúsko-Uhorskú.

Vojna v južnej Afrike. Angličanom sa nijako nechce daríť vo vojne proti Búrom. A čo sa aj hovorilo o jejích vífazstvách, dokazuje sa byť nepravdou.

Nemáme síce správ žiadnych o bitkách väčších, len to sa zná, že anglické vojská nemôžu pránič dokázať. A zakaľ Roberts príde do Afriky, zatiaľ veru všetky vojska anglické v Transváli môžu byť keď nie znivočené, ale doista vojny neschopné. Už aj sv. Otec rímsky odporúčal sa za prostredníka medzi bojujúcimi stránkami, ale Angličani myslia sebe, že ešte môžu ubohých vojakov rady riediť smrteľnými guľkami Búrov. Zakaľ Angličani sa v Transváli usilujú statných Búrov slobodu v otroctvo premeniť, zatiaľ Rus si tiež robí svoje, a síce v Afghanistanu. Bude-li Rus pánom tejto krajiny, vtedy môže kedykoľvek v Indii (to je provincia podriadená Angličanom) Angličanom na päty stúpať, a týchto pántvu tam koniec urobíť.

Minister kultúry Vlaššič, má sa vzdať úradu. Príčina má byť toto: Je v Budapešti jeden školský ústav pod menom jeho Veličenstva Františka Jozefa. Pred asi štvrt rokom oznámili ministromi Vlaššičovi, že v tom ústave istý Otto Varga professor, prednášajúc vedu dejiny hneď a hneď obrážal rodinu Habsburgov a náboženstvo katolícké. Pri vyšetovaní ale pán Vlaššič zo samého vlastenectva zaujal sa za veľkého hazafika Vargu, a tohoto oslobodil, a za nevinného vyhlásil.

Preč s pálenkou !

(Na ukážku z *«Terdohlavej mladuchy»*).

«Nevyhľadí-li národ korhelstvo,
zničí korhelstvo národ.»

Pálenka škodí predovšetkým zdraviu ; ovšem porušuje najviac zdravie tých, ktorí ju užívajú, ale škodí i tým, bohužiaľ, ktorí snád pálenky nikdy v ústach nemali, sú však nešťastní, že prišli na svet z rodičov, ktorí sú oddaní pitiu pálenky.

Pálenka otravuje telo, ako každý iný jed ; niekomu uškodí i dosť nepatrná kvapka pálenky, iného usmrtí len väčšia čiastka. Malé dieťa môže sa otráviť i dvoma lyžičkami pálenky : najprv ztratí seba povedomie, potom skoná následkom krčov.

Najtuhšie účinkuje pálenka na lačný žalúdok, ako to zvlášte delníctvo robí. U osôb pálenkou otrávených spozorované bolo veľmi často, že sa im do modzgu mnoho krve nahnalo, alebo i do pľúc, srdca, z čoho lekári súdia, že porážka býva najčastejšou príčinou náhlejšej smrti pijakov.

V celom tele ľudskom nieto ani jedného ústroja, ktorému by pálenka menej alebo viac, prv alebo pozdziejšie nepoškodila. Celý rad chorôb, nemocí, ktoré pálenka buď sama zapríčiňuje, alebo podporuje, je nepriehľadný. Sama krv sa pálenkou náramne kazí : vodnatie, pozbýva sily. Akú zlú krv pijáci majú, poznáme zo zkúsenosti : akonáhle, trebárs veľmi nepatrnú čiastku krve ztratia, už veľmi klesnú, soslábnú.

U pijakov veľmi často, ba skoro vždy, nachodí sa nepravidelné nahromadenie sa tuku, následkom čoho tvár takých ľudí stáva sa mdlou, bledou a opuchnutou.

Vôbec choroby pálenčiarске nepovstávajú všetky naraz, ale v istom rade jedna za druhou, a dokázané je, že sa choroby tieto navzájom podporujú.

Pálenčiarri najčastejšie trpievajú na zapálenie žalúdka a čriev, ktoré často spojené býva so zlatou žilou. Choroby tieto zapríčiňujú zlé trávenie, ťažkú stolicu, následkom čoho telo veľmi opadne.

I žily pálenkou sa porušujú, tratia schopnosť k činnosti, tvrdnú a zdržujú obeh krve.

Pitie pálenky je hlavnou príčinou rozširovania sa suchotín. Rozumie sa, že lieh, ktorý celé telo preniká, nenechá bez poškodenia tak jemný ústroj, ako sú pľúca. Najhoršie je s ľuďmi, ktorí následkom pitia pálenky stuchneli ; tí obyčajne padnú v obeť suchotinám, bárs aj naoko dobre vyzerajú.

Najviac ale bývajú pijáci postihnutí zapálením ľadvín, ponevác sa často prechladnú, premoknú.

Pálenka, ktorá tedy všetky ústroje telesné porušuje, účinkuje i na nervy a modzog, a to tým viac, ponevác tieto sú veľmi jemné. «Opitý šialenému brat,» hovoríme my Slováci. Po väčšom užití pálenky nasleduje prepĺnenie modzgu a modzgových blán krvou. Toto prepĺnenie modzgu krvou je na začiatku len zriedkavé, pozdziejšie stáva sa ale častejšie, ba je i trvalé. Z toho povstáva bolenie hlavy, hučanie v ušiach, iskrenie v očiach, klamy smyslov a upadnutie mysle. Ako iné dráždidlá, tak i krv

zapríčiňuje preliatie krve do modzgu, čo má za následok bezsenosť, výbuchy šialenstva, duševnú otupelosť, slabosť pohybov, zajakanie a trasenie údov, strnulosť i smrť.

Tak pálenka posilňuje človeka ! Slúž čertu, a pekľom sa ti odmení !

Pálenka neškodí len tomu, kto ju pije, ale i jeho potomkom ; nekazí len zdravie jednotlivca, ale ničí telesný blahobyť celých rodín, pokolení a národov. Zo zdravého otca, zdravý syn, z korhela otca, korhel syn. Ako dobré, tak i zlé vlastnosti rodičov prechádzajú pravidelne na deti. Čím zkazenejší rodičia, tým zvrhlejšie dieťky ! A na zdravie najhoršie pôsobí pálenkárstvo. Opilstvom rozširujú sa na potomstvo najrozmanitejšie spôsoby zvrhlosti. Deti, ktorým rodičia dali život v opilstve, bývajú chabé, chorľavé, krčom a zrádniku náchylné. Ale hlavná vec je, že sa ich i menej rodí. V krajinách, kde pálenkárstvo veľmi rozšírené je, tam telesná a duševná sila klesá a úmrtnosť stúpa. Mohol by som uviesť príklady z cudzích krajov, ale netreba nám ísť ďaleko, máme my odstrašujúce príklady na nešťastie i doma. Starší ľudia krútia hlavou nad tým, že terajšie pokolenie padá, veľiké, statné, krásne postavy stávajú sa vzácnejšími, kdežto miesto nich množia sa malé, s bledo-žltými, blbými tvármi.

Ale pálenkárstvo má následky veľmi dôležité nielen vzhľadom na jednotlivcov, ale i na národ, na krajinu. Pálenkárstvo škodí i národu nášmu, ktorý po dlhej drienote k novému, zdarnému životu sa kriesi a ktorému každý úbytok telesných a duševných síl škodí. Na náš slovenský národ číha mnoho nepriateľov, len že nebude-li dosť silný, ako na tele tak i na duši, ťažko ujde záhube. Nuž dbajme o svoje zdravie, zdravý všetko prenesie, chráňme sa pálenky, aby práca našich kriesiteľov neprišla na zmar, ale pričíňme sa striezlivým a opatrným živobytím o to, aby ľud náš vydobyl si pekného postavenia medzi ostatnými ľuďmi nášho ľudu, aké aj právom zasluhuje. Prospech žiada, aby sme pálenku zo svojich domácností navždy vypovedali, navždy vyhňali.

Pozrime na Židov ; ale tí pijú pálenku ? ale sa ten opiže kedy ? Tí dožijú pomerne vyšší vek, ako my ; židovské deti pomerne málo mrú a ešte menej narodí sa ich mrtvých alebo zmrzačených. Nasledujme v tejto veci opatrných Židov !

Z toho, čo tu o pálenke bolo povedané, patrne je, že pálenka zdravie a život so všetkých strán podkopáva ; patrne je, že korhel je svojim vrahom, a že kto sám pálenku pije, alebo druhému pálenku dáva, prehrešuje sa proti prikázaniu Božiemu : «Nezabiješ !» Preto dajte si povedať, priatelia, držte sa dľa mojej rady, nepite pálenku, aby ste niekedy, až bude pozde, nemuseli platiť márne za lieky ; aby ste neprekínali svet a nevolali na smrť, žeby vás z toho trápenia a škripania zubov svojou kosou vysvobodila !

Priatelia ! Venujte ten krajcariak na výchovu mládeže, ktorá tiež k národu patrí, a k sile a k sláve jeho niekedy prispieť môže ; ujmite sa jej z lásky k nej i z lásky k sebe samým.

Zakladajte spolky striezlivosti, hospodárske, remeselnícke, delnícke a čitateľské, ktoré prednáškami verejnými môžu pôsobiť na ľud k odvyknutiu sa od pálenky! Boj proti pálenkárstvu a opilstvu je boj za preporodenie, premenu ľudskej spoločnosti, a preto musí sa bojovať železnou zmužilosiou. Opilstvo nebude tak ľahko a snáď ani nikdy vykoréné, ale preto nesmieme dať ruky do vrecák; povinnosťou našou je snažiť sa všemožnými prostriedkami keď i nie cieľ dosiahnuť ale aspoň sa k nemu priblížiť.

Bohužiaľ, stane sa, že nejedna duša kývne rukou, pokrčí ramenami na moje prosby a výstražné slová, a povie, že je všetko marné. Preč s takýmto pochybovaním! To kazí dobrý úmysel, to chladí každý zápal nášho srdca. Kedykoľvek stretneš ožrana, prehováraj ho, tým donesieš Bohu obeť, a tak budeš bojovať o svoju vlastnú spásu. Neodvracajme sa od tých ľudí, všetci sme jedno telo! Boľasť jedného úda je boľasťou i druhých! Ľudská vôľa premôže všetko, dodajme si vôľu a milosť Božia nám pomôže, prekonáme všetko zlo.

«Pevné vŕli, tužbė uslechtilé, nerozdilné srdce žiadosti, rádo nebe dáva dojsť cíle», spieva básnik. Veľká čiastka národov musela za niekoľko vekov bojovať, dokiaľ dosiahla uznania svojej národnosti. Stoletia plné prenasledovania prešly, dokiaľ preniklo kresťanstvo. To oprávňuje nás k nádeji, že v mravnom ohľade naši vnukovia dosiahnu väčší výsledok, že premôžu opilstvo. Obrat ten stať sa musí. Bojujme všetci svorne, rozumne, vytrvale a víťazstvo nás neminie.

Všetci Boží bojovníci a priatelia ľudu! Hore sa do boja proti moru zlému! «Preč s pálenkou!» buď heslom na zástave našej! Boh je s nami, kto proti nám, toho parom smetie!!!

Dľa *Konerzu* — *n* — *r*.

Radostný oznam ctiteľom Levočskej Matky Božskej.

Z Božskej milosti nastal nám očakávaný rok jubilárny čo leto milosti už v starom zákone predobrazené a slávene na pamiatku a na poďakovanie Bohu, že ľud Izraelský zo služobnosti Egyptskej vyslobodil a do zaslúbenej zeme Kananejskej priviedol. Pre nás kresťanov má ono byť letom radosti, že sa vtelil a narodil Spasiteľ, ktorý nás do služobnosti diabla pekelného vyslobodil a do zeme zaslúbenej kráľovstva Otca svojho nebeského voviedol. Aj cirkev naša leto toto zvláštne vyznamenáva a slávy, keď nám v ňom bohatú pokladnicu zásluh Ježišových láskave otvára, chcējúc nfmí obohatiť nás živých a pomáhať trpiacim dušiam očistiť.

Rok tento jubilárny stane sa osobytne znamenitým a radostným nám pútnikom a všetkým ctiteľom Levočskej Matky Božskej, lebo sa strojí na Hore Levočskej veľká slávnosť, totiž korunovanie zázračného obrazu Panny Marie. Korunovanie toto má sa stať dľa žiadosti a slov veľkom. p. Opáta-farára levočského na pamiatku 800

rokov čo toto milostivé miestečko na vrchu Panny Marie kresťania katolíckí Horného Uhorska etili a až po dnešné časy etia a navštivujú. Tiež na pamiatku, že v tom roku slávime začiatok nového storočia, aby blahoslavená Panna svoje Materské srdce k nám Jej pomoci tak potrebným láskave naklonila, a našej cirkvy a ľudu katolíckému v tomto nastávajúcom storočíu milostivá byť a za nás u Syna svojho Ježiša Krista orodoval ráčila.

Chceme tedy tento rok — mluví tento pán farár — Pannu Máriu na tejto Hore zvláštne pouctiť a s tým úctu, dôveru a lásku, ku tejto pomocnici našej v srdciach katolíckych kresťanoch obzvláštne v našej drahej vlasti uhorskej vzbudiť, zväčšiť a posilniť. Toto korunovanie sa má previesť s veľkou slávnosťou, preto úfame že sa každý ctiteľ tejto Matky Božskej s toho zaraduje a ho stužebnosťou očakávať bude.

Len to je tu chyba, že sa korunovanie tejto velikej Kráľovnej našej nebude odbývať v tak skvôstnom a bohatom chráme, jako sa odbýva korunovanie kráľov a kráľovieň svetských. Jej korunovací palác bude malý a chudobný kostolík, a to nám slúži k zahaňbeniu, že nechceme slyšať Jej Materský hlas, ktorý už polštvrtá roka s tejto Hori posvätnej k našim srdciam volá a prosí o malú almužnú na chudobný chrám Jej, ale jak mnohé domy a celé obce ešte na tento chrám Jej žiadnu almužnú nedaly, či tito môžu o sebe povedať, že Máriu milujú, keď tak malú almužnú na chrám Jej udeliť nechcú?

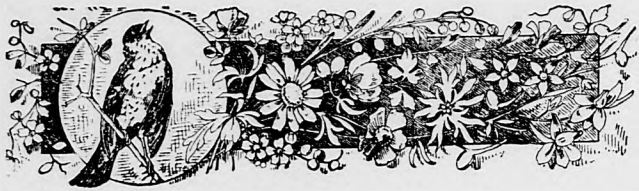
Čo je zanedbané napraviť sa už nedá, ale aj teraz niečo učiniť môžeme čo Matke Božej bude milé a čo aj učiniť. Udeľme tú almužnú, ktorú udeliť doteraz sme odkladali, teraz v roku tomto svätom «jubilárnom», ku dňu Jej slavného korunovania, jako detský dar milej Matky a panovníci našej, ktorá vďačne dary dietok svojich bohato odmeňuje. Bola by to radosť pre Jej Materské srdce, keby sme všetci obyvatelia každej obce pred seba si vzali, že do toho času z každého domu aspoň 2 koruny na tento chrám Jej udelíme. A tak by potom tú almužnú skrz ryehtára, alebo iného človeka poslali jako daň lásky korunovanej Kráľovnej našej. Nikto by s tým neschudobnel a na tento spôsob by sa sišla dostatočná summa peňazí na chrám tento. Všetci kráľové a panovníci dostávajú vzáctné dary ku dňu svojho jubileuma, aneb korunovania; poctíme aj my túto veliku Kráľovnú našu týmto darom, ktorý udeliť nám tak ľahko padne, aby sa o nás povedať mohlo: Tento chrám postavili ctítelia Panny Marie Levočskej, jako dar ku dňu slavného Jej korunovania.

Kto by sa chcel s týmto milostivým miestom obznámiť, nech sebe kúpi knižočku «Hora Levočská» v ktorej je toto milostivé miesto aj vyobrazené, a v ktorej sú i adresy od tých noviniek, ktoré na tento chrám milodary sbieraju.

Kto by s tých noviniek žiadne nečítal nech pošle svoj milodar zrovna na faru levočskú.

S úctou

Ján Straka.

BESEDNICA.

Nech žije Pán Ježiš!

Môj Ježišu, poď ku mne!
 Lebo túžim po Tebe . . .
 Duši mojej ženichu!
 Ach! smiluj sa nado mnou.

Na tisíckrát si vzdychám
 Nevydávaj ma mukám.
 Bez Teba žiť, je tu zle:
 Môj Ježišu, poď ku mne!

Žiadna rozkoš na svete
 Ukojíť mňa nie vstave:
 Tvoja láska jediná
 Srdce hojí, blažieva.

Preto túžim po Tebe
 Pospeš Jezu! ži vo mne!
 Celé srdce, na vzájem
 Na veky Ti darujem.

Je pravda! je nie čistě; . . .
 Vyčistíš ho zaiste;
 Jedno slovo len rekní:
 «Odpúšťam ti tvé hriechy!»

Nepokojne Ťa čakám
 Mrem za Tebou, rád Ťa mám!
 Udel milosť biednemu:
 Jezu, Jezu! buď so mnou! . . .

Ži na vždy v mojej mysli
 V mojích žilách a srdci!
 A prúd krve nech peje:
 «Môj Pán Ježiš nech žije!»

A. Šujanský.

Hrdý krajčír.

Ludová povest' dľa Illik-a.

Bašík Furdesov šiel raz pomaly cestou, a jako tak vykračuje blízko potoka, zazre, že sa mu pod nohami čosi plazí.

«Čože si za potvora?» hovorí sám sebe — a hľa jaké nožnice má! Hm, hm! Či to len nenie voľajaký krajčír?

Bol to ale rak, len že o tom čase keď sa to stalo, ešte krajani Furdesovi raka nikdy nevideli.

Milý Bašík (Bačík, strýko) Furdes chytil čerta za chrbét, lebo za nožnice sa ho ulapil neopovážil, a vlie-

kol ho hneď na mestský dom, aby ho vraj aj slávna vrchnosť pohliadla, čo to aký krajčír?

Na mestskom dome všetci vyvalili oči jako jablká, a pán ryehtár hneď aj použil chcel túto príležitosť pre dobro obecné.

«Keď je krajčír — hovorí — nuž nech strihá a merá.»

Práve chceli nebohému už teraz Čirbesovi hajdúchovi dať ušíť hajdúcky mundúr, a už aj súkno bolo kúpené. «No, — hovorí pán ryehtár — aspoň bude náš hajdúch bruchatý tenšie vyzerať, keď nám mundúr tento krajčír vymerá a vystríhne.»

Rozprestrelí teda celé súkno na stôl, a milého raka pustili naň, aby meral a strihal. Milý rak začne lazíť po tom súkne, a len si chodí, a chodí, ale veru do strihačky nijak sa nechcel mať.

«Veď to» — hovorili daktori — hrdí krajčíri nezvykli sami strihať, len merať. Nato hovorí pán ryehtár desiatnikovi: «Nože pán desiatnik, čo stojíte, čo sa neberete pomáhať? Chyťte do ruky nožnice, a dajte dobrý pozor, keď pán krajčír ráči chodíť, a idte mu s nožnicami po dráhe, a jako oni budú ukazovať, tak vy všade pekne strihajte!»

Pán desiatnik pyšno vzal do ruky nožnice, a opatrno strihal, a len strihal súkno vždy a všade, jako pán krajčír rak ukazoval plaziac sa po súkne. A ten rak — krajčír toľko meral, a desiatnik za ním toľko strihal až neostali zo súkna iba zdrapy.

Ryehtár len pozeral a pozeral, až konečne počal krútiť hlavou a hovorí:

«Ej bude z toho čert, hľa, ale nás krajčír obrazil a previedol; také krásne súkno, a tak na vniwoč priniesť, to už ani Dano Drevenák nezfercuje. Čože teraz?»

«A veru» — vraví pán podrychtár — «keď toľkú škodu narobil, patrilo by ho prísne pokutovať.»

«Hoden je smrti!» — odrieka zo sv. Písma pán precektor.

A milého raka veru v mestskej porade aj odsúdili že musí života pozbaveným byť, keď im toľkú škodu narobil.

Ale na jaký spôsob ho znivočiť? Na šibeniciach? na tie by bol primalý. Alebo hlavu mu odtat? Nuž jako, keď potvora ani krku nemá!

«Ale čo toľko rozmýšlate» — hovorí jeden starejší — «šmarne ho do vody, a bude: nech sa potvora utopí!»

Táto múdra rada sa všetkým velice páčila. Teda ihneď sobrali potvoru raka, a išli všetci hrdým víťazným prôvodom na mostí a po opakovaní vyneseného súdu šmarili raka bez milosrdenstva do vody.

«Hľa, hľa! Či si videl jako chvôstom trepotal od laku? Nikdy sa tá potvora odtiaľ nevymôže; keď už chvôstom otriasal už bude po ňom.»

A slavný úrad v tom povedomí, že zadost' učinili svojmu povolaniu vrátili sa nazad na prepitné.

CHÝRNIK.

Antiochejský patriarcha v Uhorsku. Sídlo uhorského knieža-primasa malo tieto dni zriedkavého hosťa, asíce antiochejskeho patriarchu Efraima Raihmana. Východný arcipastier složil sa v primasovej palote, kam na poklonu mu prišli i ostrihomskí kanonici.

Plukovník Jouaust generálom. Z Paríža sdeľujú, že úradný časopis oznamuje vymenovanie plukovníka Jouausta za generála a veliteľa jednej brigády. Jouaust, ako známo, bol predsedom toho vojenského súdu, ktorý v Rennesi pre vlastizradu odsúdil Dreyfusa.

Zaujímavé snubné zprávy. V Paríži koluje chýr, že plukovník Louis Napoleon ide sa zasnúbiť s dcérou veľkokňaža Vladimira. — Popri chýre, že srbský kráľ Alexander ide si vziať dcéru arcikniežaťa Fridricha, arcikňažnu Máriu Kristinu, zaznačujeme aj ten, že návšteva kráľa Alexandra vo Viedni je vraj v spojení s jeho zasnúbením s arcikňažnou Alžbetou, dcérou zosnulého korunného princa Rudolfa.

Vojenské kapely a české piesne. Z Prahy oznamujú: K vzrušujúcemu výjavu došlo v sylvestrovskú noc na Žofínskom ostrove. Pri polnočnej scéne žiadalo obecnstvo, aby vojenská kapela hrala «Kde domov muj». Kapelník Schmidt tej žiadosti nevyhovel. Obecnstvo žiadalo na to, aby kapela hrala «Hej Slované», ale kapelník znovu oznámil, že to neurobí. Na to zástupy začali spievať «Kde domov muj», ale kapela hrala čosi iného. Zrazu spev zatíchol a ozvalo sa hromové «Ábeúg!» «Preč s kapelou!» «Von!» Rozhorčenosť všeobecná. Konečne kapela složila nástroje a odišla. — S budovy skapala vtedy čierno-žltá zástava; našli ju rozdriapanú v rieke.

Kresťanské dievča. 18-ročná Maria Červínkova, ktorá slúžila u kupca Kohna v Náchode v Čechách, skapala — ako «D. V.» sdeľuje, bez všetkej stopy; niet jej od 20. decembra.

Omilostenie srbských sprisahancov. St. Peterburgské Vjedomosti oznamujú, že srbský kráľ Alexander z vplyvu svojej návštevy vo Viedni a konferovania so zahraničným ministrom rakúsko-uhorským grófom Goluchovským na Vianoce (dľa starého štýlu) omilostí všetkých uväznených srbských sprisahancov. Spomenutý časopis poznamenáva, že toto omilostenie veľmi málo zaujíma Rusko, lebo hlavná vec je, aby Milan opustil Srbsko, pretože len to vraj môže zabezpečiť priateľstvo Ruska.

Poprava. Dňa 2. decembra popravili vo Viedni Julu Hummlóvú, ktorá bola odsúdená na smrť pre brutálne, hovädské kynoženie a usmrtenie svojej päťročnej dcéry. Od roku 1879 je to prvá poprava ženskej vo Viedni.

Pomery v Liptove. «Hazánk» má v čísle dto 3. januára z Liptovského Sv. Mikuláša dopis, že tam akosi podivne šafária s majetkom urbárskeho kompossessorátu. Nedávno bola v Osade vyšetrojúca komissia a tá vraj našla, že právny zástupca kompossessorátu, zároveň hlavný stoličný fíškál a prvý dôverník hl. župana, vzal si 5560 zl. honorár a to že nebolo ani v rozpočte ani žiadnou listinou odôvodnené. Stoličný účtovník chcel to vnieť do zápisnice, ale spoločne komisie, ktorý zápisnicu viedol, to jednoducho odoprel. Svedkami sú: tamejší farár Štefan Mišata, kr. hlavný polesný Emericyz a iní. — Druhá ponosa znie, že niektorí stoliční úradníci robia assekuračné gšefty s privátnymi spoločnosťami. Čo povie hlavný župan? Na to chce mať zpravodajca odpoveď.

Lvi roztrhali strážcu. Z Viedne sdeľujú, že v tamejšom zverinci lvi roztrhali strážcu K. Rodolfského. Už viackrát bol v klietke medzi levmi, jeho kollegovia vystríhali ho, ale on nedbal na výstrahy, a v pondelok predpoludním zase vnišiel do klietky, v ktorej bolo 5 levov. Lvia Sára vrhla sa naň a potom i ostatní lvi. Kým prišla pomoc, strážca bol formálne na kusy roztrhaný.

Zas Engel. U jedného hlavnomestského vínokupca našli veľkú zásobu falšovaného vína, o ktorom sa dokázalo, že tiež pochodí od zlopovestnej firmy Engel v Pätkostoloch. Vyšetrovanie viedol Koloman Krecsányi, policajni kapitán VIII. okresu, a po dlhšom pojednávaní posúdil Engela, šéfa pätkostolskej vínokupeckej firmy, na desať dní do väzenia a na zaplatenie dvetisíc korún peňažnej pokuty, krom toho vyrieknul, že posúdená firma povinná je vrátiť kupcovi predaného falšovaného vína kúpnu cenu. Karol Eötvös, právny zástupca Engelovcov appelloval proti tomuto výroku, ale appelloval aj víno zskúmajúci výbor IV. a VIII. okresu, lebo vyneseny výrok zdá sa mu ľavným.

Požiar v Zvolenskej Lupci. Okolo 1. hod. v novoročnú noc horela hrnčiaren, pec na pálenie hrncov. Bolo bezvetrie, stála osobitne v záhrade, budovy boli sňahom pokryté, a tak pri pomoci sa oheň ohraničil. Práve vtedy katol. obecnstvo bolo v kostole, vďaka chladnokrevnosti a duchapritomnosti obecnstva, až na malé potískanie nestalo sa nešťastie. Okolo 2. hod. popoludní na Nový rok horela v poli pri hradskej stojacia drevená mestská kréma «Priboj». Zhorela do základu. Vyšetrovať sa bude — ako, čo? — a výsledok bude — nič — ako to vôbec po ohňoch býva. Pravda, že domnienok a upodzrievania bude dosť, — istoty ale nič. Obe stavby boli poistené. Také výhľady sú, že sa nová kréma nebnede viac stavať.

Dvorná poľovka. Z Radmeru oznamujú, že na včerajšej dvornej poľovke zastrelili vysokí poľovníci 28 jeleňov asíce jeho veličenstvo trochu, bavorský princ Leopold 5 a arciknieža Salvator tiež 5. Výsledok poľovky bol by ešte priaznivejší, keby nebola bývala teplá pohoda a odmäk.

Zmizla loď. Z Odessy oznamujú, že tam veľke obavy majú o loď «Peter Veliký». Táto loď totiž ešte 10. decembra odplavila z Odessy do Marseille, kam 22. decembra mala doísť, ale posiaľ ani chýru o nej. Vo všetkých prístavoch

telegraficky dopytovali sa na «Petra Velikého», ale nikde nevedia čo sa s ním stalo. Obávajú sa, že voláke nešťastie zastihlo loď, na jež palube bolo 45 cestovateľov.

Niečo zo života Napoleona III. Keď povýšil sa Napoleon III. za cisára a roku 1853. došiel do Bouloune, ihneď pátrať dal po tých osobách, ktoré previedly jeho aretovanie po nešťastnej expedícii roku 1840. Konečne vypátrali jedného námorníka a jedného žandára, ktorí aretovanie previedli, naloženo bolo patričným, aby na na druhý deň dostavili sa pred cisára. Chudákov týchto pravda zaujal strach, že cisár hrozne dá im teraz pocítiť svoj hnev. Najprv predvolaný bol námorník. Cisár pristúpil ku nemu a pýta sa: Teda ty si ten, ktorý si roku 1840. — keď ma čo väzňa na čelne viezli a ja vyskočil som z člna — za mnou do vody skočil, a mňa za vlasy z vody vytiahol? «Vaše veličenstvo! ... ja ... ja» koktá námorník v strašnej súde. «Žiadne okolky» hovorí cisár, «bol si to ty — alebo nie?» Ovšem vaše veličenstvo — hovorí námorník, keď poslednú dútku kurážu sobral — «ja som to bol. Videl som jako tí druhí na vaše veličenstvo svoje pušky mierili a vy boli by ste sa lebo zatopili alebo by vás boli zastrelili. Nuž skočil som do mora a tak ratoval som život vašemu veličenstvu». Cisár mimovoľne sa usmial. Tento furták vedel z osudného aretovania spraviv oratovanie života, a tak ľstive vyklznúť z nebezpečia. Načo cisár usmievajúc na odpovedal. «Tu máš kríž čestnej legie za vyplnenie tvojej povinnosti a päťsto frankov, aby rozpomínal si sa na mňa». Žandár, ktorý teraz bol predvedený, nevedel si tak pomôci jako jeho súdruh. Bol on ale smelý vojak, ktorý záslužene nosil kríž na svojich prsách. Keď cisár otázku tú na neho upravil, smele odpovedal: «Áno, vaše veličenstvo, vy prehrešili ste sa proti zákonu, ja ale stál som v službe, nuž som vás chytil». «A najskôr za to dostal si ten kríž?» vyhrknul na to cisár. «Pane, ja som starý vojak» odpovedal žandár «a pravda je, že následkom toho aretovania rozpamätali sa na moje služby». «Nuž teda, môj chrabrý vojak» hovorí na to cisár «keď už kríž ten máš, veľmi je mi ľúto, že ti ho ja dať nemôžem». Cisár ale sňal s prs svojich vojenskú medaillu a pripal ju žandárovi na prsá. Celé Francúzsko uvelebené bolo nad touto veľkodušnosťou Napoleonovou, kdežto je jasné, že on umne použil chovanie sa to ku pozdvihnutiu svojej popularity.

Oheň. Dňa 28. dec. v spišskej Lubici 11 domov a mnoho statku zhorelo. V ten istý deň zas aj v Levoči 2 domy zhoreli.

Voličia spišskej stolice na r. 1900. V Levočskom okrese 2081, v Iglovskom 1722, v Késmárskom 2431, v Sobotskom 2460, [v Lubovenskom 2558 a v Gölňickom 1050, spolu 12,302, teda o 425 viacej jako lanského roku.

Obrovské zemetrasenie. Hrozná katastrofa zastihla dňa 3. t. m. mesto Tiflis a jeho okolie. Na priestore triasla sa zem, úplne zničiac šesť obcí. V sbúraninách posiaľ našli 800 mrtvol. Vrchnosti, vojsko a obyvateľstvo preteká sa v ratovaní a viac tisíc ľudí vo dne a v

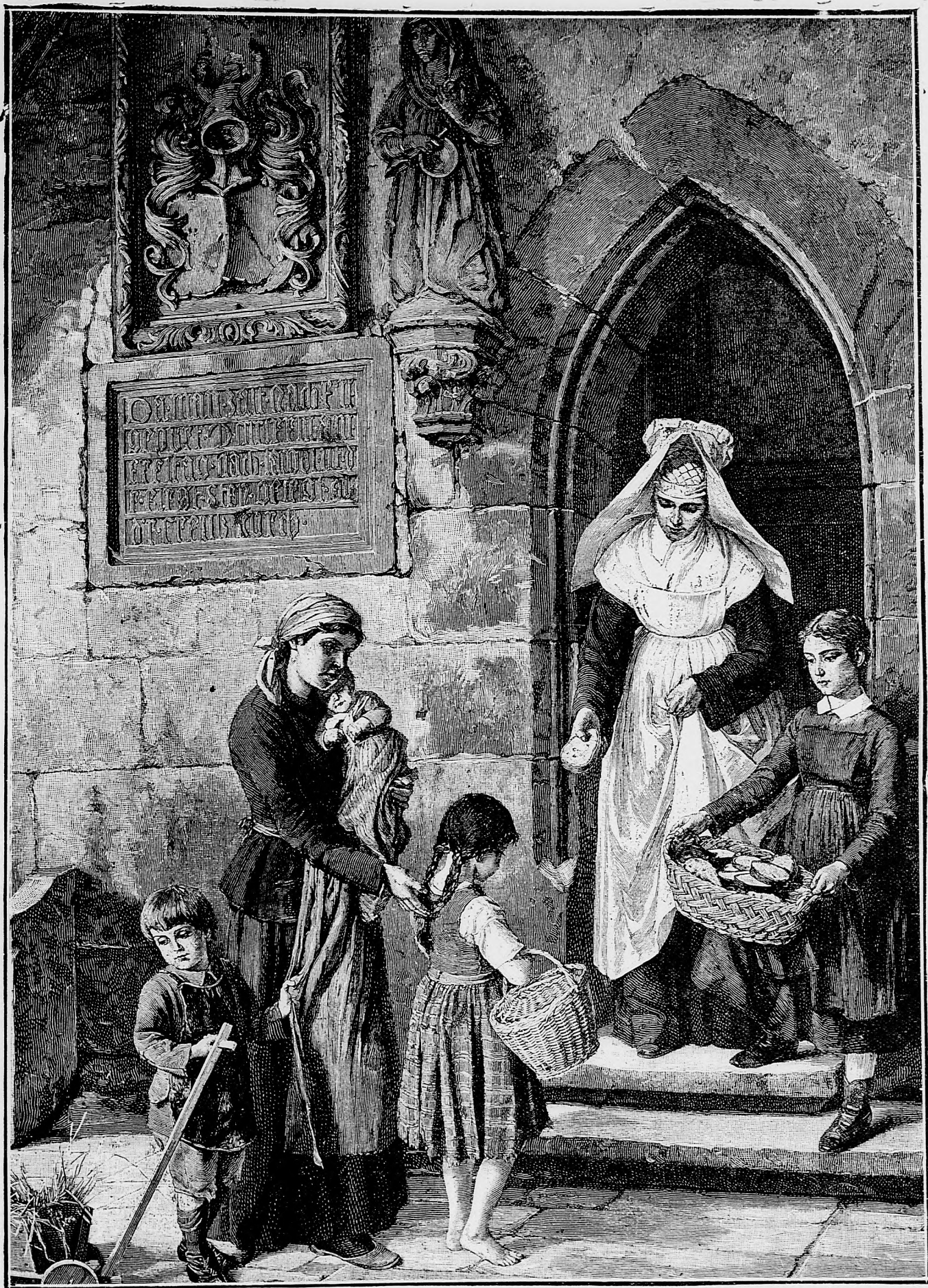
noći pracuje na odpratávaní búranín. Vrchnosti urobily mimoriadne ochranné poriadky a postaraly sa, aby obyvateľstvo dostalo rýchlu lekársku pomoc.

Olúpil vojenskú pokladnicu. Z Lugošu píšu, že pokladnicu tam ležiaceho 4. husárskeho pluku tieto dni okradli. Jedon delostrelecký vojak istý Hrbán cez komín vliezol do skrine a vzal 1200 korún. Vojaka, ktorý pochádza z dobrej rodiny, už chytili. Peniaze už všetky prelumpoval a teraz tvári sa, že zbláznel.

Stotridsaťšesť nových ľudových škôl. V minulom roku ministerstvo výučby postavilo stotridsaťšesť nových štátnych ľudových škôl na rôznych stranách krajiny. Týchto 136 škôl sriadené je v 113. obciach, ktoré ročne 120.000 korún platia čo príspevok na udržanie škôl. Krem toho každá obec starať sa má, aby školská budova bolu v dobrom stave a povinná je za každého učiteľa platiť 24 korún do pensijného fondu učiteľského. Z nových 136 škôl 40 postavené je v čisto maďarských obciach; 73 však v miešaných alebo rýdzo národnostných obciach. Prevažná časť so štátnych škôl pripadá na Sedmohradsko, ale i na rýdzo maďarskom území soštatnili viac škôl. Tak na pr. v Nagy-Kanizsi chlapčenskú a dievčenskú školu s 23 učiteľmi, v Szolnoku atď. V Trenčine soštatnili mestskú elementárnu školu so 7 učiteľmi, v Pančove viac škôl s 28 učiteľmi, v Török-Becsi s 9 učiteľmi a konečne v Budapešti dve školy so 7 učiteľmi, za čo hlavné mesto ročne 13.000 korún platí štátu.

Rodinná dráma. Manželka veľko-varadínskeho pravotára dra Fazekaša trpela na ľazkú nemoc, nebolo výhľadu, že by v živote udržaná byť mohla. Toto zronilo nešťastného manžela. Celé dni strávil pri posteli milovanej manželky svojej. Keď minulé dni sa stav chorej zhoršil, Fazekáš kľaknul si ku posteli a bolestne plakal. Potom šiel do svojej chýže a obesil sa. Ráno našli sluhovia už len studenú mrtvolu. Keď sa nešťastná manželka o smrti svojho muža dozvedela, zamdlela, tak že ju sotva boli vstave prebrať. Päť malých sirôt plače pri rakve oca svojho. — Tak hľa jedná človek v biede postavený, jestli zabudne pomoc u Boha, a v jeho svätom náboženstve hľadať!

Dvojnásobno elektro-magnetický kríž a či hviezda. Tento vychyrený apparat, ktorý tento názov má a u Alberta Müllera, V. Kálmán utca Nr. 19. je možno dostať, ako známo už mnohým pomohol. Dotyčne jeho podivuhodného účinkovania máme dnes poruke nasledovné svedectvo; «Prijmite moje najuprimnejšie vďaky. Váš dvojnásobno-magnetický kríž Nr. 86.967 u mojej manželky skutočne zázračne účinkoval. Ona trpela za dva roky na lámku, bez toho, žeby jej bolo volačo pomáhalo, a keď Váš apparat za štyry týždne nosila, bola úplne vyliečená. Ja odporúčam každému Váš apparat čo najviac, a kto na ľupanie, lámku, záduch, bezsnivosť, hučania v ušiach, utratenú chuť, a zvláste na čuvy trpí, najlepšie urobí, keď sebe jeden apparat za 3 zl. u Alberta Müllera v Bupapešti Kálmán utca Nr. 19. kúpi. Anton Buchwald, Viedeň, XVIII. Theresiengasse Nr. 48.

Tu nielen milujú ale aj krmia chudobu.

Soznam milodarov na kostol P. Marie na H. Levočskej.

Podáva: Ján Straka.

Z Košíc, Johanna Martončík 20 kor.; z Kaproncza farský úrad 12 kor.; Juraj Bendzak 2 kor.; Anna Scholz 4 kor.; Imrich Zrelák 3 koruny; Ján Hudák 1 korunu; Karol Guľaš 2 koruny; Michal Knapik 2 koruny; Imrich Pavlík, Andrej Vojtek, Ján Zrelák po 1 korune; Maria Kupčik, Zuzanna Zrelák po 80 hal.; Andrej Pavlík, Maria Mizerak, Michal Kikinda po 1 korune; N. N. 190 hal.; Andrej Zrelák, Anna Davidčín po 1 kor.; Michal Pavlík, Michal Pagoš, Anna Vojtek po 60 hal.; Peter Kaňuch, Ján Fizer po 50 hal.; N. N. 1 kor.

DOPISY.

Nové Mesto n/V. 29. decembra

Ctení čitatelia!

Každý opravdový ľudák by si mal k srdcu pripustiť to ustavičné veľmi múdre a praktické upozornovanie a vyzvanie centrálnej kancelárii našej ľudovej strany, aby sme činnú účasť brali pri obecných a stoličných voľbách, a aby sme si volili len takých ľudí, o ktorých sme presvedčenili že sú opravdoví kresťania a neohrození prívzenci našej ľudovej strany. Týmito voľbami sa pripravujeme vlastne ku vyslaneckým voľbám, naučíme náš ľud spoludržať aby ho potom dary nezviedly, hrozby neskloňily, a on mužne a seba povedome dal výraz svojmu kresťanskému presvedčeniu.

Tohoto hesla sme sa pridržali i my kresťania v Novom Meste n/V., keď pri obecných voľbách sme si vystavili našich kandidátov a sme sa ako strana zriadili.

Kto zná novomestské pomery, ten musí uznať, že sme zahrizli do tvrdého orieška, lebo veď je tu vyše polovici židovských hlasov, ku ktorým keď pridáme našich liberálov, i mnohých, ktorí síce hrešia židom keď sú istí, že ich títo nepočujú, ktorí keď to ich gšeft a záujem požaduje nás prelicítujú v prízvukovaní svojej kresťanskosti, — ktorí ale keď na lámanie chleba stanú sa židovskými otrokami a pokornými sluhami.

Nuž prerazenie našej listy už po predku bolo vytvorené. No s výsledkom voľby môžeme byť nie len úplne spokojní, lež si môžeme s ním pýšiť; naši mešťania kresťania na čele s celou r. k. prepositúrou (sláva osv. pánu Adolfovi Pongráczovi!) takmer do ostatného chlapa odhlasovali s našimi cedulkami, a keby vyrátane neboli dali voľbu na trnavský jarmok, kam nám odišlo do 40 hlasov, — boli by naši hlavní kandidáti prerazili. Takto prerazil z našich síce len jeden, a traja, ktorých dala i protivná strana aby sypala ľahkoverným piesok do očí, — no ešte naša cedulka ostala len s 50 hlasmi v menšine, čo je pre

pánov liberálno-židov pyrhusovské vífazstvo. Len tak smelo ďalej, a židovská nadvláda u nás musí byť zlomená.

Za takéto svoje smutné vífazstvo varili liberáli pomstu, a previedli si ju pri kandidácii na obecné predstavenstvo. Vo výbore s virilistami sú vo veľkej väčšine, nuž uzavreli si vo svojej porade všetkých povyhadzovať z obecného predstavenstva, ktorí sú nie ich slepými nástrojmi, ktorí sa opovážia ako kresťania samostatne cítiť a myslieť. To ale dobre vedeli, že sa im to len tak podaríť môže, jestli tých «kresťanských previnilcov» ani do kandidácii nedajú, lebo sú to všetci tak príkladní a statoční ľudia, mestu slúžili tak verne a spravdlive i vyše 30 rokov, že za ten celý čas nebolo proti nim ani najmenšej ponosy — nuž keby boli prišli do kandidácie bolo by hlasovalo za nich celé kresťanstvo, a židia by sa boli haňbili a báli byť proti nim. Vymysleli si teda taký Bánffyovský volebný figel. Zákon predpisuje, že na každé miesto musejú byť najmenej traja kandidovaní, ale nič ľahšie naším pánom liberálom, ako zákonu prejsť cez rozum. Oni síce kandidovali na každé miesto troch, ale tak, že na každé miesto vždy tých istých troch dali, tak že kto bol kandidovaný, tým istým bol už aj vyvolený. Pritom odložiac všetku služnosť a úctu na stranu, zo starých tých ani nekandidovali, ktorí sú údami kresťansko-mešťanského čitateľského spolku, lebo že sú vraj nie spoľahliví vlastenci. Nuž odkedy že je zahradník Pavlík lepší vlastenec ako pán Lieskovský alebo pán Malý!? To sa rozumie, že i proti kandidácii i proti voľbe sme apellovali, a apellátu podpísal na prvom mieste i náš všeobecne obľúbený dobrodinca a otec kresťanského ľudu: Osv. p. gróf Adolf Pongrácz novomestský prepošt.

Vieme, že v Nitre sotva čo vyapellujeme, ale sme odhodlaní ísť až po pána Ministra, a keby nám tu nebola spravdливость prislúžená, poprosíme našu ľudovú kanceláriu, aby vec donesli v sneme do reči.

Veľmi sme sa divili tým kresťanom, ktorých páni židia kandidovali, že sa z takejto kandidácii nezrekli; to mali na každý pád urobiť, boli by si tým len všeobecnú úctu vyzískali — takto ale si vyzískali poctivý smiech.

Divíme sa menovite chovaniu sa p. Juliusa Tomek-a, ktorý teraz ostanie novopečeným úradským, špatne sa vyslovuje o kresťanských spolkoch a kresťanských ľudoch. Nech ho berú v známost menovite okolití páni farári a kresťania, ktorí uňho kupujú a z ktorých on žije, a nech sa potom držia toho že «svoj k svojmu». Máme tu chvála Bohu i viacej kresťanských sklepov v prvom rade stará dobrá firma: pán J. Valler, potom páni Lačný a Škrinár.

Stará firma.

Smrečany.

Vážení Pane!

My tu vo Smrečiach už dávno čítame Kresťana, ale o našej obci, o našich veciach sme ešte nič nečítali v ňom. V dopisoch Kresťana vše sa ponosujú ľudia na svoju biedu, vše sa tešia svojemu šťastiu. I ja bych už rád čítať raz dačo v Kresťane o svojej obci. Už od dávna tešieval som sa tou nádejou, že nájde sa taký z

Boha človek, čo napíše o nej dačo do Krestana. Ponevác sa ale toho dočkať nemôžem, sám idem písať čo viem, a čo mi na um síde.

My bývame pod vysokými Tatrami od Liptovského Sv. Mikuláša na sever asi poldruhej hodiny chôdze; ešte ďalej za nami pod samými vrchami je naša susedná obec menovaná: Žiari. Ľudia hovoria, že naša obec dostala meno od smrečín, ktorých tu kedysi mnoho bolo, a Žiari zase od toho že je pod samými vrchami kde slnko veľmi žiari. Nuž ktože ho tam vie ako sa vec má. Ja som sa dakedy zvykol chlúbiť, že obec naša preto sa menuje Smrečanmi, lebo bývali v nej veľký ľudia ako smrek. Teraz sme už pravda nie ako smrek, ale ako koso-dreviny, zmorení, zrodení. Jak je to pravda, že všetkému je ten liberalismus na príčine, to veru hoden je, aby sa hneď do pekla prepadnul.

No ale čo sme aj akikoľvek ubiedení, môžeme sa ešte vždy veľkými ľuďmi chváliť, ako je na pr. náš rodák osvietený a veľctihodný Pán Pavel Szmrecsányi, biskup spišský; potom Aristid Szmrecsányi, zemský pán, ktorý nikdy nebol priateľom Tiszovým alebo Bánffyovým, ale vždy držal sa stránky Apponyiho. Býva v našej obci.

Vo Smrečiach a na Žiari je do 1000 obyvateľov dvojjích vierovyznaní. Nás katolíkov v oboch obciach bude na 200. I my, i Žiariani cirkevne patríme ku veľkobobrovskej fare. Ale máme i tuná kostolík, lebo dakedy tu bola osobitná fara, a len neskorej farníci pripojení zostali ku fare veľkobobroveckej. Ten kostolík náš by dosť bol, keby sa mu tak obnovenia dostalo. Je už veľmi starý. Toho roku sme si zo zbierky zástavky doňho zadovážili, a zbierame zase na svietniky, lebo doterajšie nemôžeme už ďalej na oltári trpeť; sú už veľmi staré, a nemajú žiadnej formy, iba ako kus dreva. Učení ľudia zďaleka chodia obdivovať kostolík náš pre jeho starobyllosť a na stenách malovné obrazy.

Máme i školu svoju katolícku, len že učiteľa-organistu nemôžeme dostať. Možno, žeby sme ho skorej dostali, keby mal lepšie bývanie. Terajšia škola je drevená, má vyše 80 rokov, tak je nízka a do zeme upadnutá, že sa vyšší človek nemôže v izbách vystrieť, a tak zhnytú, že keby ju údatný chlapák kopnul, nuž by sa celá pekne zrútila. Nuž ktože vám pôjde do takého nebezpečného koterca? My, keby sme toľké dane neplatili, a keby nám naše chudé zemičky viac osohu donášaly, alebo keby sme dáko k veľkým zárobkom mohli prísť, nuž by sme i sami ochotne novú školu postavili, lebo chceme, aby sa naše deti dobre vyučili, vycvičili mohli, ale tak tešíme sa, že so dňa na deň ako-tak žijeme. Uchádzame sa o vystavenie školy na všetky strany, ale to akosi všetko pomaly ide, i sľubujú nám, i zase len akosi ticho. Boli i takí, ktorí eheceli milodary zbierať na ňu, že vraj keď takí páni jako my nie sme, pytajú: prečo by sme nemohli alebo hanbili sa pýtať i my? A pravdu mali. Ja som im ale vždy hovorieval, že «čakaj času, jak hus klasu» a dočkáš sa. A skutočne sme sa aj dočkali.

Jako počuť, jeho Osvietenosť Pavel Szmrecsányi, spišský biskup sa smiloval nad nami a dá nám vystaviť

školu. My len dáme pechotu a vozovú prácu. Či sa nemáme čím chlúbiť? Nech Pán Boh živí a pri dobrom zdraví udržuje nám dlhé roky jeho osvietenosť a veľctihodnosť pána biskupa spišského Pavla Szmrecsányi!

S Bohom, kým vám až druhýraz budem dačo písať.

Smrečský

Dobre, dobre pán Smrečský, len dajte pozor, aby vám ktosi chlapca nezarezal, lebo potom vás pán biskup váš zase vyhreší jako námestovských, čomu sa — ako vravia — nesmierne tešili židia, a od toho času je p. biskup storaz väčším vlastencom, ako bol predtým.

Red.

Rovné.

Slavná Redakcia!

Pochválen buď Pán Ježiš Kristus!

Prosím s poníženosťou o uverejnenie mojich riadkov.

Ponevác som ja v našom Rovnom zrodený a vychovaný a preto o našich pomeroch dobre vedomý; ostal som prekvapeným keď som v dopise Petronelle Bolík z Bittče medzi iným aj to čítal, že sa náš spolubčan Dzuriš v jeho z Astrachanu zaslanom dopise nepravdy chytil. Jesto pravda, že v niektorých bodoch Dzuriš veľmi kriklavými farbami líčil veci, ale na žiaden spôsob sa tak ďaleko nezabudnul, ako pani Bolík mysleť ráčila. Viem isto, že keby táto pani k nám do Rovného aspoň len štyri týždne prišla bývať, dosť by mala príležitosti o dôkladnej pravde Dzuriša sa presvedčiť, a viem, že by tým výsmeškám židoviek neverila, ba ešte keby im všetkú pravdu osvietila, by sa tie Ráchely viac posmechy robiť neopovážily. Keď sa príde p. Bolík do Rovného na naše budoviská prizrieť, a keď sa presvedčí, že tie najkrásnejšie domy s pekne ozdobenými oknami sú majetkom hebrejov, a keď sa dozvie na jaký spôsob hrbatý žid tak zbohatnul, že dnes je vstave každej svojej dcéri na desať tisíc výplaty dať; keď sa ďalej dozvie kolký majetok od nás ten hebrej, ktorý sa na dobrý pokoj do Párkány-u stiahol, vyniesol; veru sa ona po hlave poškríabe a bude sebe v duchu myslieť: veru Dzuriš ešte málo o tých hebrejoch písal. Nech sa len pani Bolík ráči opítať, na jaký spôsob ten známy «krivonos» našich do Ruskej skrz vyhľadanie živobytia drotárskym priemyslom idúcich obyvateľov skrz vydanie falšovaných pasov okmínil, ktorý jestli sa mu len pravdu zaslepí nepodarí do viacročného žaláru prinde, čo si aj zo srdca úfame. Dzuriš nespomenul v jeho dopise druhého krivonosého, ktorý sa opovážil svojho syna na taký ľuhársky spôsob z vojenskej povinnosti oslobodiť, a síce jako je vôbec známo, na základe chudobného svedoctva, trebárs je on bohatý (jako známo, má ročite čistého dôchodku 7 tisíc zlatých), a jako sa dokazuje mesto seba — ponevác že je ešte zdravý a vládny krivonos — iného starého a slepeho krivonosa ku assentúrke do Trenčína poslal. Úfame že aj tento dobrý vták sa pravdy neskryje. Čo na takéto veci naša ctená p. Bolík povie? Istotne, že keď bude o tom presvedčená, sa dopisom Dzuriša úplne uspokojí.

Pripomenúť musím aj to, že máme v Rovnom sklepy, krčmy a mäsiarov kresťanských. Či to môže spravodlivý človek dokázať, čo dokáže krivonos? Či má z našich

krémárov kto taký dom vystavený, jaký má hrbatý žid, ktorý tak v krátkom čase zbohatnú, ba už aj rychtárom chce byť, ako ten pred málo rokami odkiaľsi z Poľskej s pinklom privandrovaný a zo záčiatku z vajci a kurami kšeftujúci, pod menom »soplavý« známy žid? Ďalej, či z kresfanských masiarov tak v peknom kočiari aj s Rachelami sa vozíť vidíme, jako tých židovských masiarov vidíme?

Teda dopis Dzuriša bola čistá pravda. Že sa to židákam nelúbilo a preto neho aj slavnú redakciu za planú uznávali: čo môžeme od židov iného, jako osôvovanie očakávať? Preto pani Bolik bola vo veľkom omýle, to môžem verejne povedať, keď myslí, že Dzuriš je v nepravde, a páni židáci sa mu vysmievali; ba naopak, s tým, že im pravdu povedal, ich rozhoršil, a preto všelijaké možné prostriedky usilovali sa proti nemu upotrebovať.

Ku uspokojeniu tejto ctenej panej Petronelle Bolik som sa prinúteným cítil v mojom prítomnom dopise pravdu osvietiť, aj za poznámky redakcie vzdávám úplné vdaky.

Inšieho tak nového nemáme. Ctenej Redakcie šfalistivý a dobrý, hojný rok prajem. *Kmotor.*

Zo Žiliny.

Pochválen Pán Ježiž Kristus!

Ach slavná Redakcia, veru smutnú novinu píšem, ktorá sa stala koncom novembra o pol deviatej večer. Čo máme na farskom kostole Kalváriu, židovskí študenti (žiáci) z gymnasiama celú blatom takým hnusným zahádzali; Mariu Pannu, Mariu Magdalenu aj svätú Veroniku aj kríž Pána Krista! Ach, keď som to očul, išiel som sa ta pozrieť, veru my slzy vypadly! — Nuž čo? boli svedkovia traja učni, aj dievča od milosrdných sestričiek, nuž zavolali ich na radný dom, ale ich odstránili, že sú neni plnoletí! No pekné to vrehnosti, čo židom stranu držia! Čítam obľúbeného Kresfana nášho, a ešte som to nenašiel, ale prosím jak to na krátko vytlačif dajú, ja chudobný remeselník na to 1 zl. obetujem. (Za dopisy sa neplatí). Smutná to udalosť, veď keby na pr. dakto obraz Jeho Veličenstva zneuctil, už ho zatvoría, a toto tak svätú Kalváriu potupif. Ale však príde metla, čo kúkol zo žita vymetie! Slavná Redakcia, až ma zima a mráz prechádza, keď si pomyslím, jaký strašný trest Boží sa blíži!

K. Č.

Práve dnes sme dostali aj druhý dopis zo Žiliny, v ktorom píšu, že tá istá potupa skrze židov zase spáchaná bola, a svedkom bol jeden chlapec.

V nás sa všetko trasie od zlosti a lútosti, ale židom sa nemôžeme čudovať, ba dobre porozumieme takýmto bezočivost'ám jejích. Boli by oni blázni takto nerobiť, keď si to sami kresťania tak ďaleko prísť dovolili, aj dovolujú, aj dovolovať neprestanú. Keby nemali židia čo jest' a čím sa zaodiať, keby nemali bohatstvá a vo všetkom prevládu a prvé slovo, nuž také veci by nerobili. Ale môžeme očakávať istotou ešte horšie, lebo s nami môžu nakladať jako len sami chcjú, my na všetko privolíme, my sme im predsa večne verne oddaní.

Žiaden národ na svete nemôže byť tak bezcitný, ako sme my. Veď sú židia v rukách našich, bez nás nevyžijú, ale nám to

nič neni, to my nepochopíme, my sa držíme za drevených otrokov, nato stvorených, aby sme mohli krivdy židákami na nás páchané bez slova znášať. — Kôň je kôň; a predsa hovorí sa, že keď mu kto zle urobil, aj po dlhých rokoch zapamätá si takého, a chráni sa ho, je si na pozore, ba sa aj pomstí. Pes tiež rozozná priateľského sebe človeka od nepriateľského, a na tohoto vždy vrčí a uteká od neho. Nuž že práve len Slovák je tak zažitý do svojich židov, to nikdy nepochopíme. I nehovorte že nenie tomu tak! Ba hovoríme my, že veru je; osobné zkušenosti nás o tom dostatočne poučily. Keď by si bol bojovníkom kráľa zemského, a toho by v prítomnosti tvojej ktosi zhanobil, nuž s takým zlodejom nesmel by si sa ani shovárať, ba by ta prestrelili, keby si sa s ním priatelil. Ale Kristových nepriateľov sa chrániť, čo že je vám to? Keby ste mali len kúsek hrdinského srdca, a keby ste len kolko-tolko dbali o to, že nás dnes-zajtra židovská prevláda úplne sozerie: nuž to by ste sa ešte dnes zaprisahali Bohu všemohúcemu, že prevládu židov vašim grošom podporovať jakživ nikdy viac nebudete. Pravda sa mi drahí čitatelia vysmejete, veď vy ste úplne spokojní? No len sa do jarma otroci!

Red.

V Budapešti.

Vážený Pán Redaktor!

Uctive vás prosím o uverejnenie týchto mojich pár riadkov v našom obľúbenom časopise »Kresfane«.

Ja som rodák z trenčianskej stolice, z obce Ťerchovej, ale teraz som ja v Budapešti, vo fabrike nádenníkom. Osmelujem sa ja teda voľačo napísať o našej obci Ťerchovej, lebo dobre viem, že ešte z našej obce dopisu nebolo. Nie som síce dávny predpiatiteľom »Kresfana«, ale každé číslo od dávna pilno čítam, ale som ešte ani raz nečítal o našej obci, bárs tam pár čísiel »Kresfana« prichádza.

Drahí spolubratia a občania Ťerchovskí, už dávno počúvam tu v Pešti, že má byť voľba na rychtára v novom roku 1900.

Tak drahí spolubratia, osmelujem sa vás upozorniť, pri novej voľbe, žeby ste sa nedali zviest' za kadejakú piatiku, menovite za palené pri vašej voľbe rychtárskej; ale sa musíte usilovať takého muža za rychtára vyvolif, čo pozná obidve stránky; bohatú a chudobnú, tojest takých, ktorí poznajú, čo sú z rúk práce živí menovite triedy robotníckej. Nemám sa čo žalovať aj na doterajšieho rychtára, ale pri nasledujúcej voľbe môžete sa o inšieho postarať. Znam ja v našej obci schopného muža, ktorý by ten úrad zaslúžil, lebo pozná, jak sa má z ľudmi zachádzať. Menovite Michala Durnek; tak sa môžete dať nato upozorniť. Teda vás ešte raz s hlbokou úctou prosím, značím sa s úplnou úctou,

Fabričný robotník.

Sered, pri Váhu.

Veľbný Pán Redaktor!

Ráčte byť tak dobrý a uverejnite týchto mojich pár riadkov vo Vašom milom Kresfane, lebo zúfam, jak som v smutnom položení; len Váš milý Kresfan ma rozveseluje, poneváč viackrát čítam, že mnohí čitatelia v milom Kresfane skladajú jejích fažkosti, a tak úfajú, jako aj ja úfam, že v milom Kresfane najdem pomoc v fažkom položení svojom.

Rozdielni čítelia Marianskí, ja sa vás pýtam, či môže byť údom spolku svätého Ruženca aj taký človek, ktorý je podložený jednému verejnému kšeftu, keď si chce svoju živnosť každodennú vyhľadať? Myslím, že pochybujem, myslím že pravdu mám! Za odpoveď dostanem: ano, aj krčmár môže byť údom spolku sv. Ruženca. Je pravda, Pán Boh dal človekovi slobodnú vôľu, s ktorej slobodnej vôle sa aj krčmárovi ušlo, len málo času sa mu ušlo do chrámu Božieho chodiť, tak, že mu ťažko padne v nedeľu ráno, alebo vo sviatok ráno do chrámu Božieho ísť malú sv. Omšu slišať. A jaknáhle len domov príde, zas musí skrz vyhľadávanie každodennej živnosti svojej do kšeftu nastúpiť. Kde ale má povinnosť s rozličnými ľuďmi, jak s pobožnými, tak aj s bezbožnými ľuďmi, a s nimi dobre nakladať, nesmie ich viackrát upomínať, aby šli na sv. Omšu. Kde-tu ale na upomínanie ich, za odpoveď dostane od pánov hostov: však aj vy ste kresťan-katolík ba aj ruženčiar, prečo vy nejdete na sv. Kázeň a na sv. Omšu; či duchovný pre krčmárov tak neobetuje služby Božie, jako pre nás?

Ale aj kresťanskí krčmári sú nie jednaki. Na pr. jeden p. krčmár, keď započali medzi veriacimi vyberať na sochu Srdca Panny Marie, a srdca Pána Ježiša, tento pán krčmár dal desať zlatých na tento krásni cieľ. Ale milí čítelia, opýtam sa Vás, či tento p. krčmár činí dobrý skutok milosrdenstva i oproti svojemu synovi 27-ročnému, ktorý syn sa od 14-tého roku jak v remesle tak i krčmárstve z otcom trápil, a s ním všetky farchy znášal, a či preukazuje tento dobrý otec lásku a milosrdenstvo plodu vlastnému? Oh nie. Zmyslí si milý otec na syna svojho, že keď ti Boh dovolil ľahším spôsobom každodenný chlieb zaopatrit, v ktorej živnosti som ti aj ja na pomoci, tak nech ti dá Tá svätá Matička Ruženská, ku ktorej sa jak deň tak deň utiekaš tú myšlienku, že bys sa aj o syna svojho postaral. Keď tebe Boh pomôhol, pomyslí si aj naňho, a obmäkči tvoje srdce, ktoré venuješ každodenným ruženčiarickým pobožnostiam, a keď vynakladáš na chýbajúce veci spolku sv. Ruženca, vynalož aj na mňa, na syna, plod života tvojho pár zlatých.

Tak potom môžeš tej čnosti zodpovedať, ktorá čnosť je osožná aj na zemi aj na neby, a tak môžeš len zodpovedať jak verný čiteľ marianský a úd spolku svätého Ruženca, a smele môžeš nosiť to milé meno, ruženčiar. Keď povinnosť, jako oproti Bohu, oproti spoločnosti a oproti bratom spolku sv. Ruženca vrelou láskou konáš nezabývaj, aj na skutky milosrdenstva, a lásku oproti tvojemu plodu: na vlastné dieťa! Veď Boh ňa ustanovil, abys mu na pomoci bol; veď nepravosť nežiadam od teba, a za spravodlivosť ňa nikto nespôsobí.

Syn tvoj Gusti L.

Spisy redakcie zaslané.

— **Knižnica zábavného a užitočného čítania**, vydáva Ján Bežo. Sošit 28. Xaviera de Maistrea Mladá Sibirianka, preložil a spracoval Juraj Nerád. Cena

24 hal. K dostaniu u vydavateľa v Senici (nitr. stol.). Je to poučnomravná a veľmi zaujímavá rozprávka o jednej skutočnej udalosti.

— **Vianočná Pastierska hra** s maďarského preložil a prepracoval Baltazár Morávek, kaplán. V Trnave tlačou a nákladom Adolfa Horovitz-a. Cena 24 halierov.

Nielen pre usporiadanie prednášky, ale aj ako samostatné čítanie sa musí vrele odporúčať.

— **Zábavné a poučné knižky**. 1. **Tvrdohlavá mladucha** a iné články. Turčianský Sv. Martin. Cena 20 hl. K dostaniu u knihtačiarско-účastinárského spolku v T. Sv. Martine.

Knižočku túto sme pozorne prečítali a našli sme iba yamé znamenité poučné články, ako na pr.: Sadne ovocné stromy! Preč s pálenkou! Čistota — pol zdravia, atď., z ktorých časom aj v Kresťane dačo na ukážku suverejníme. Je knižočka aj obrázkami ozdobená a obnáša 160 strán, teda je na podiv lacná. A niet v nej docela žiadnych politických cieľov; výlučne len poučiť chce ľud v tých otázkach, ktoré vedieť sú mu najsúrnejšou potrebou. Kto si ju pre seba alebo aj pre známych obstará, neobanuje!

— **Katolícké Hlasy**, vydáva Fr. Richard Oswald, číslo VII. Kto je Ježiš Kristus? Spísal Fr. V. Sasinek. Dostať u Richarda Oswalda, správcu fary na Teplej (Lenge o. p. Bélabánya, Hont m.). Cena 10 výstiskov 60 hal.

Všetky nábožné spolky mali by si toto dielo pre každého úda obstaráť.

— **Noviny Malých**, s mnohými obrázkami. Ročník I. č. 1. Dostať v knihtačiararni Jána Bežu a spol. v Senici. Vychádzajú predbežne v neurčitej dobe. Jedno číslo stojí 4 halieri.

Sú to novinky pekné, písané pre dobré dietky a tak, aby to aj dietky školské rozumeli. Ku povzbudeniu usilovnosti žiakov a žiačiek niet lepšieho prostriedku, ako takého novinky. Aj rodičia budú mať s nich radosť. Tieto Novinky by mohli spolky pekne odpredávať.

— **Levná ilustrovaná knihovňa**, v predplatení ročne 18 sväzkov, 7 korún 60 hal.

— **Potopa**, veľký historický roman sväzok 3. Napísal: A. Sienkiervicz, preložil: J. J. Langner. Nakladateľstvo Ed. Beauforta v Praze.

— **L'udové Noviny**, pre kresťanský slovenský ľud, ročník III. č. 26. Turčian. Sv. Martin. Predplatná cena na celý rok 4 koruny.

Bojujú za zásady ľudovej strany, v smysle vlastnecko-kresťanskom.

— **Národné Noviny**, ročník XXVI., č. 2. v T. Sv. Martine. Predplatná cena na rok 24 koruny.

Tieto opozicionálne noviny vychodia týždenne 3 razy.

— **Slovenské Noviny**, ročník XV., č. 2. v Budapešti.

Toto sú liberálne noviny.

— **Wieniec Polski**, roč. XXV. nr. 25. Redakeya Wienca P. w Cieszynie. Kosztuje rocznie 1 zlr. 25 ct.

— **Pszczołka**, pismo chrzescijaňsko ludowe dla pracujacych. Rok XXV. nr. 25. Redakcyja Pszczołki w Cieszyńie. Kosztuje rocznie 1 zlr. 25 ct.

— **Selské Hlasy**, časopis venovaný potrebám našeho roľníctva a ľudu výrohňiho: Redakce a administrace nachází se v Ostrove. Ročník II., č. 24.

— **Mír**, v Kromeríži, roč. XI. č. 4. Vychází každý pátek.

— **Čas**, neodvyslý týždenník, venovaný záujmom slovenského národa v Amerike, Cleveland, Ohio. Ročník II. č. 20.

— **Hospodárske Noviny**, časopis pre všetky odvetvia hospodárstva, domáci priemysel, remeslá a národné hospodárstvo. Vychodia mesačne raz, predplatná cena na rok 2 kor. Ročník I. č. 11. v Turčianskom Sv. Martine.

V dnešných časoch, kde vo všetkom veľké pokroky badáme, aj hospodárstvo prinútené je použiť všetky výhody nového veku, preto, kto chce s lepším prospechom hospodáriť, musí rozmýšľať a kunštovať, a v tom najlepším radcom jeho budú Hospodárske Noviny.

Odkazy redakcie.

Všetkým naším pp. predplatiteľom a priateľom, ktorí nás z príležitosti nového roku pozdravili, srdečné vďaky vyslovujúc, tiež od Boha všetko dobré z hĺbín srdca prajeme. Na známosť dávame, že následkom premeny tlačiarne nám mnoho práce nastalo — záčiatok je vždy ťažký. — **Pánom dopisovateľom**. Budeme na každý pád žiadať, aby sme mohli prílohu dať, lebo sa vašich dopisov ináč nepozbavíme, a nám veru je najviac ľúto, že s toľkými dobrými dopisy musíme odkladať pre nedostatok miesta. Teda len dopisujte. — **Odpoveď pre každého**. Prosíme ponížene všetkých, rozdiel robí medzi redakciou (szerkesztőség) a administráciou (kiadohivatal). Redakcia prijíma dopisy a iné spisobné články; iné sa jej netýka. Teda peniaze, dotazy, reklamácie a bárs čo iné máte adresovať: Kresťan kiadohivatala, Budapešť, VIII. Jozsef-körút 35. Lebo redaktor má dost práce s písaním Kresťana, preto, že ho musí písať celý, od prvej litery až do poslednej sám, a dopisy všetky musím prepisovať. Je to smutno, že okrem dvoch dopisovateľov ani jedného niet, ktorý by riadne znal napísať pár riadkov po slovensky. Nevieme, že prečo by malo byť haňbou, že keď dakto na stranách slovenských účinkuje, a povolaným je pripomáhať vzdelaniu ľudu Slovenského — žeby teda takýto haňbiť sa mal za spisbu slovenskú! Učte sa páni mluvnicu slovenskú. Lebo nemôžeme očakávať pomoc mravnú od vodcov ľudu takých, ktorí sami si spisbu ľudovú nepovšimnú. Teda ešte raz opakujeme našu poníženú prosbu: nech nikto neadresuje reklamácie na redakciu, lež na vydavateľstvo: Kresťan kiadohivatala, Budapešť, Jozsef-körút 35.; a nech nikto neadresuje takto: Veľkomožný P., Jozsef-körút 35. Budapešť, lebo to všetko pošlú redaktorovi, a tento potom chce-li všetkým žiadostiam zodpovedať, nemá od-

dychu ani v noci, riadne do 3-tej a 5-tej hodiny po polnoci. Nuž prosíme vás ponížene dobre pozorovať! — **A. S. v Krakovanoch**. Až v budúcom čísle môžeme uverejniť. Keby sme vás nepoznali, nuž neurobili by sme to, lebo dopis váš je odpoveďou na napádanie, ktoré ale v iných novinách boli uverejnené. Nuž ta ste sa mal obrátiť. Však ale, že vás poznáme, a sme priateľmi len bezstrannej pravdy, teda v budúcom čísle budete mať dopis v celom obsahu uverejnený. — **Jozef U. v Prešporke**. Vy ste druhý, ktorý sa pohoršíte nad tým, že Slovákov ostro posudzujeme pre tú čertovicu, a pre židovské krčmy. To dobré! Pán Boh daj, aby sme o tej smutnej veci neboli prinútení písať, ale drahý bratku, viete vy, že máme Slovákov, ktorí za 10 kr. dajú si za ucho vylepiť od žida? A viete vy, že daktori za pohárček smradu vyskakujú a tancujú pred židom, aby sa Salamún s Chajsúrou mal nad čím rehoť? A viete vy, že sú Bohužiaľ Slováci, ktorí za pár krajciarov stavia hubu, aby žid mohol do kresťanských úst nachrákať? A viete vy, že máme obce na Horniakoch, kde starý-mladý, ženy a deti, všetko pije tú čertovicu v nedeľu dopoludnia, miesto že by šli do chrámu Božieho? Nuž keby ste to vedel, nečudoval by ste sa nad tým, že my veru z bolesti srdca roduverného aj pritlačíme dakedy pero! — **P. N. V. V. Hnilec**. Ak dovolíte, lebo je to k zúfanin. Rukopis pošleme nazad. — **J. Z. Žilina, A. Rojko Lom, Stará firma v Nevem Meste, J. J. v Jágri, Janko Chorľavý, Štefan Záčik, Jágerszeg**, a ostatní p. dopisovatelia, ktorým sme v minulom čísle neodpovedali: srdečné vďaky Vám všetkým; prosíme o trpezlivosť, keď bude príloha všetko uverejníme. — **F. B. v Rovnom**. Buďte spokojní, veď dobre známe ľud, a preto vieme posúdiť, čo môže mať základ a čo nie. Za upozornenie ďakujeme. — **J. D. v Piešťanoch**. Vy milý krajanu len dopisujte: naše pravdy musia zvíťaziť. Len rozširujte i naďalej Kresťana. K vám chodilo nášho časopisu pred rokmi o mnoho viac. — **Ktosi z cudzozemska** (z Brandenburgu) bol nám poslal peniaze, ktoré sme aj obdržali, ale meno jeho a celá adresa neboli k prečítaniu. Teda prosíme toho pána, aby nám svoju žiadosť a adresu ihneď ešte raz zreteľne napísal a poslal na redakciu. — **Spravedlivý. Veľké Topolčani**. S takou spravodlivosťou dovedieme to k zahynutiu slovenského ľudu. My nechceme mať biednych nedopierov; veď človek musí byť predsa voľačím, alebo maďarom, alebo nemcom, alebo iným. Ale ta docielíť, aby dakto z jednej reči horkoťažko len čosi sa naučil, a ktorú zná v tej ostal docela nevzdelaným hlúpy: také náhlady už aj tu v Pešti — krome kalvinských Kossuthistov — všetci múdri a svedomití kresťanskí páni zazlievajú. Lebo sa dokázalo, že takým spôsobom zaostalý ľud je korisťou židov, a obrátiť sa nevie. — **Neznámy v Ompitáli**, môžete mať pravdu, a my by sme milerád uverejnili váš dopis, ale bez podpisu mena vašeho to neurobíme, ačkoľvek vec by to aj zaslúžila. Židovi dať pokoj vo všetkom. Nekupujte od neho, a tak ho najlepšie natrescete. To je najlepšia rada čo vám dať môžeme.

Dvojnásobne elektromagnetický križ a či hviezda

R. B. N. 86968
uzdravuje a roz-
vesel'uje, za čo
dobre stojíme,
pri lámke, zá-
duchu, bezsni-

bl'adosti, migréne klopaniu srdca, boľeniu hlavy.
opilepsii, závratu a iných chorobách nervov,
I 20-ročné choroby boli už takým spôsobom
odstránené.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo, že môj aparát nemá sa pomýliť s aparátom Voltu, ktorý na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetická hviezda a či križ nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, naspäť dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj aparát upotrebiť.

Malý aparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký aparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S dobičkou alebo s vopredným poslaním peňazi rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,

Budapest, V., Kálmán-utca 19 M. sz.

vosti, hučaniu
ucha, ischli,
zlom slychu,
nervosite, ne-
chuti po jiedle,
boľeniu zubov,

Moje srdco také a tvoje je také?

Druhé vydanie. ✚ Cena 8 halierov.

Toto utešené dielo vydala

„TLAČIAREŇ SV. GERHARDA“.

Vrele ho odporúčame ľudu.

Katolícke kníhkupectvo.

Správa kat. umeleckého ústavu Sv. Gerharda otvorila
obchod katolíckych kníh.

Tento katolícky obchod zamýšľa sústrediť tak uhorské, ako aj cudzozemské diela katolíckeho spisovateľstva, na sklade má maďarské, nemecké a slovenské modliace knižky a iné náboženské diela.

Umelecký ústav Sv. Gerharda má svoju tlačiareň a vlastné spisovateľstvo (Budapešť, VIII., Práter-u. 44.).

«Sohr Sväto-Antonská» fabrika na strieborno-ocel'ové kosi,
ktorej jediný a výhradný rozsiel'ateľ a predavateľ je

PÁN JOSEF SOHR
v meste **Somogy-Szill**

== ktorý aj vlani na londýnskej výstave zlatou medailou a čestným diplomom bol vyznačený, ==

100 korún vyplatí tomu, kto vie preukázať «Sohr Sväto-Antonskú» kosu z daktorej inej fabriky,

200 korún vyplatí tomu, kto zpomedzi 100 «Sohr Sväto-Antonských» vie preukázať päť zlých kôs.

Kto úplne spol'ahlivú dobrú kosu chce si zadovážiť, ten dotiaľ od nikoho nech si neobjedná kosu, kým si od výšspomenutej chýrečnej firmy obrázkový cenník nežiadal, ktorý ona hockomu na žiadosť darmo a vyplatene zašle.

➡ Každý nech si žiada cenník na dopisnici. ➡

Zimné mesiace sú najprihodnejšie objednatel'ov shromažďovať. — Shromažditel'om výhody! — Viac tisíc podakujúcich listov a dostatočných objednávok nachodí sa k opozreniu. — Svedomitá výsluha. — Úplná záruka!

Povolanie.

Helpanský gazdovský, potravný a uverkový spolok bude dňa 16-ho januára 1900 o 2-jej hodine po obede v obecného rychtára dome svoje riadne ročné shromaždenie vydržiavať.

Predmet.

1. Prehľadnutie a udobrenie počtov z roku 1899.
2. Ustálenie kupeckej váhy na rok 1899.
3. Volba dozorujujících údov na rok 1900.
4. Návrhy.

Založená 1735.

*

Telefon 395.

Mestská lekáreň k

ČIERNEMU ORLOVI

Temešvár,

vnútorné mesto, námestie sv. Juraja

Adressa telegrammu: Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným rheumatickým chorobám, proti trhaniu, boľasti nervov, pichaniu, boľeniu zubov atď. Účinok je istý a chytrý, obyčajne po 1—2 natrení. Nesčíselné vďakočinenie to dokazujú. Cena flaše 2 koruny, cena flaše na próbu 1 koruna.

Vodka na prsá a na plúca: Výtah z kolociera s vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnym následkom výborného výsledku, doposiaľ je neprekabáteným prostriedkom hojacim, uľavujúcim a soslňujúcim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých plúcach, pri pľucovom hurute, pri zachripnutí atď. Vela vďakočinení potvrdzuje istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej flašky 2 koruny, flašky na próbu 1 koruna.

Krv čistiace pilulky temešvárskej mestskej lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytrá a prajne účinkuje bez toho, že by prameňom krčev bola, alebo aj v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdkovom hurute, pri zimnici, keď človek nemá chuti po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatulka 42 halierov, šesť škatuliek 2 koruny, 10 halierov.

Tieto vyprobované a za výborné uznané prostriedky dostať jedine v temešvárskej mestskej lekární, a len vtedy sú opravdivé sú-li obdarené obrannou známkou a podpisom. A preto varujeme sa falšovaných a napodobňovaných falšovaných vecí.

Posielame s doberkou, alebo predbežným poslaním summy (i s pričinením 32 halierov na balikovanie a poštové útraty) Objednané vyše 10 korún franco.

Pozornosti našich hospodárov

čo najvrelšie odporúčame po celom svete rozšírený a za výborne účinkujúci uznaný liek

proti dúlu sviň,

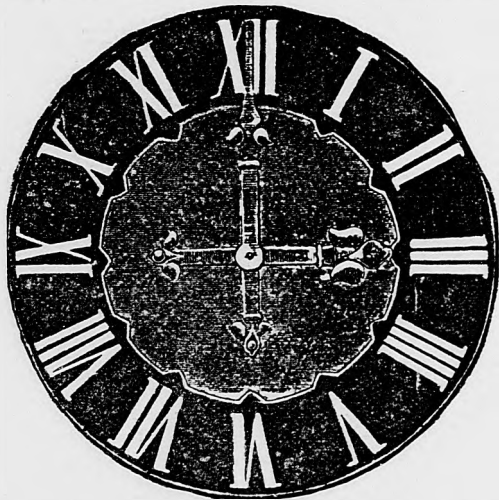
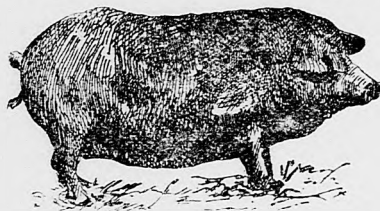
ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej; výbornou svojou chemickou slôhou nielen od rozličných chorôb zachráni ošpané, ale aj vykrmeniu týchto v najväčšej miere pripomáha; — o čom mnoho tisíc ďakujúcich listov a osvedčení svedčí. Cena spolu s návodom jedného pôvodného polkilového balíka je 1 koruna jednokilového väčšieho 1 koruna 80 halierov 19 kilové balíky franco posíela

Szent-István-gyógyszertár, Somogy-Szill.

Taktiež tam je k dostaniu, pri lámke, lúpaniu, rheume, pri neduhoch krížov a iných kostí znamenité účinkujúci

Balsam proti lámke

ktorý už premnohým prinavrátil úplne zdravie, — o čom povodné dokumentá svedčia. Pri riadnom užívaní povyháňa akekoľvek neduhy kostí, organismus nápadne posilňuje, a týmto spôsobom jeho prirodzená vlastnosť je že e telu mladistvú ohybkosť dodáva. Cena jednej pôvodnej sklenky i s návodom je 1 koruna 40 hal. Jednej väčšej povodnej sklenky 2 koruna 40 hl.

Mám česť v známosť doniesť,
že vážové hodiny vlastnoručne shotovujem.

Látka kovová najlepšia, stroj výborný, najnovší, chod správny: následkom čoho ja za jejich trvácnosť čo najďalej dobre stáť a ručiť môžem. Hodiny tieto vážové aj pod naťahovaním riadne idú, od vetra a prachu sú sklenenou škrýniou chránené. Vnútri nachodí sa pokazovacia tabuľka, ktorá správny chod hodín kontroluje a ten istý čas dnu vo väži ukazuje, ako i z vonku hodinové ruky.

Moje hodiny bez všetkej fabričnej práce výlučne sám hotujem a na patričné miesto dovážam.

Krom nových vážových hodín aj akékoľvek naprávanie za ľavnú cenu a pri úplnej garancii podujímam.

V Baňskej-Bystřici, roku 1899.

Michael Stollmann, hodinár.